

Dża-Dża w prasie Przeгляд i źródła

Scenariusz zajęć.
Grupa: szkoła średnia

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

wiepodlega

Opracowanie:

KONCEPT
Kultura

Materiał edukacyjny uzupełnia pokazy filmu VR „Dża-Dża”.

CEL ZAJĘĆ

- praca ze źródłami historycznymi, rozwinięcie umiejętności poszukiwania i zdobywania informacji,
- poznanie historii życia jednej z najważniejszych polskich sportsmenek,
- zdobycie informacji na temat publicystyki sportowej wczoraj i dziś,
- poznanie specyfiki i wyzwań dla sportu i sportowców w dwudziestoleciu międzywojennym,
- praktykowanie umiejętności debaty i dyskusji na tematy historyczne,
- zapoznanie z terminem „reuse” w odniesieniu do archiwaliów i poszukiwanie jego innowacyjnych form.

WSTĘP

- Prowadzący zajęcia informuje o atrakcji zajęć, którą jest film VR Cinematic 360 „Dża–Dża”.
- Rozdaje cardboardy lub headsety VR i wyjaśnia zasadę ich działania (załącznik: Instrukcja korzystania z cardboardów).
- Uczestnicy oglądają film – 18 minut
- Po seansie krótka rozmowa o filmie. Prowadzący wyjaśnia zagadnienia związane z przedstawioną w filmie historią. Przekazuje też podstawowe informacje dotyczące biografii Jadwigi Jędrzejowskiej, z uwzględnieniem materiałów wizualnych, w tym zdjęć (załącznik: „Dża–Dża – biografia Jadwigi Jędrzejowskiej” lub „Jadwiga Jędrzejowska – fotografie źródłowe”), które umożliwiają samodzielne przygotowanie prezentacji przez prowadzącego na podstawie załączonych archiwalnych zdjęć.
- Prowadzący wyjaśnia czym była gospoda „Pod Kogutem”, w której toczy się akcja filmu. Może też krótko przypomnieć losy innych sportowców związanych z gospodą (Janusz Kusociński – Kusy, Maria Kwaśniewska, Ignacy Tłoczyński: załącznik „Gospoda pod Kogutem”). Wspomina o propozycjach wyjazdu, jakie składano Jadwidze Jędrzejowskiej, do Stanów Zjednoczonych czy Szwecji, oraz jej decyzji o pozostaniu i przekonaniu, że może być Polsce potrzebna. Krótka dyskusja na temat jej motywacji i konsekwencji dla jej kariery.

ROZGRZEWKA

- Uczestnicy dzielą się na 3–4 osobowe grupy. Każda grupa otrzymuje do przejrzania egzemplarz „Przeglądu Sportowego” z 8 maja 1938 r. (w formie papierowej lub cyfrowej: Załącznik_Przeгляд Sportowy).
- Uczestnicy mają za zadanie odnaleźć jak najwięcej informacji na temat Jadwigi Jędrzejowskiej w numerze „Przeglądu”. Następnie dzielą się pozyskanymi informacjami. Prowadzący może wprowadzić element rywalizacji i przyznawać punkty za kolejne informacje, których na przykład inna grupa nie zdobyła.
- Przy okazji, prowadzący może zaproponować krótką dyskusję na temat źródeł informacji w gazecie. Skąd pochodziły, jak je pozyskiwano i co najbardziej interesowało dziennikarzy. Prowadzący może też zapytać uczestników czy zwrócili uwagę na tytuły innych artykułów lub same artykuły, reklamy i czy któreś ich zainteresowały, a jeśli tak, to dlaczego.

ZADANIE GŁÓWNE

Uczestnicy nadal pracują w grupach. Otrzymują inne numery „Przeglądu Sportowego” z lat 1921–1939, spośród udostępnionych na stronie e-Kolekcja Czasopism Polskich:

http://buwcd.buw.uw.edu.pl/e_zbiory/ckcp/p_sportowy/p_sportowy/start.htm

Prowadzący może wybrać kilka opcji doboru numerów do dalszej pracy:

- każda grupa dostaje numery „Przeglądu” z jednego rocznika (np. 1936) cyfrowo albo w formie papierowej
- egzemplarze dla każdej grupy pochodzą z różnych lat, ale łączy je miesiąc wydania np. maj 1935 roku, maj 1936 roku, maj 1937 roku (cyfrowo albo w formie papierowego wydruku)
- każda grupa dowolnie wybiera sobie jeden egzemplarz, mniej lub bardziej przypadkowo (tylko w opcji cyfrowej)
- uczestnicy otrzymują numery tylko tych czasopism, w których pojawia się coś o Jadwidze Jędrzejowskiej (załącznik_Przeгляд i źródła).

Uczestnicy zapoznają się z egzemplarzem, który został im przydzielony.

Najpierw szukają informacji o Jadwidze Jędrzejowskiej. Prowadzący powinien uprzedzić, że w niektórych egzemplarzach nie ma takich informacji.

Następnie uczestnicy wybierają jeden temat, artykuł albo zagadnienie z całego numeru, który wydał im się najciekawszy. Może być to również reklama, list lub krótka notka.

Prowadzący może wskazać, żeby informacja dotyczyła jednej dyscypliny np. tenisa albo, kiedy używane są tylko egzemplarze, w których występuje Jadwiga Jędrzejowska, uczestnicy skupiają się na informacjach tylko o niej.

Jeśli jest możliwość korzystania z materiałów online, uczestnicy mogą sami poszukać więcej informacji uzupełniających ich wiedzę z artykułu: nazwiska sportowców, historia mistrzostw albo dyscypliny sportowej np. na stronach Polony, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Polskiego Słownika Biograficznego czy w innych źródłach papierowych przyniesionych przez prowadzącego. Jeśli nie ma możliwości korzystania z dodatkowych materiałów, uczestnicy wypisują na kartce pytania i ciekawe zagadnienia, jakie im się nasunęły przy okazji lektury. Następnie grupy dzielą się materiałami i informacjami, które zdobyły.

Uczestnicy wspólnie tworzą mapę myśli z tematów, które przewinęły się w notatkach, ich poszukiwaniach albo pytaniach i związane są ze sportem w dwudziestoleciu międzywojennym (w formie cyfrowej lub na tablicy). Wspólnie zastanawiają się, które informacje musiały być oczywiste dla czytelników w tamtym czasie, a które najbardziej atrakcyjne. W jaki sposób gazety pokazywały wydarzenia sportowe: zdjęcia i ciekawostki, ogłoszenia, sprawozdania telefoniczne albo wywiady.

Bibliografia czasopism

<https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/431997/edition/407131/content>

<https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/310223/edition/296920/content>

<https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/376997/edition/359103/content>

Materiały pomocnicze

Krzysztof Szujecki – *Życie sportowe w Drugiej Rzeczypospolitej*

Gabriela Jatkowska – *Przerwane igrzyska. Niezwykli sportowcy II Rzeczypospolitej*

Krzysztof Szujecki – *Sportsmenki. Pierwsze polskie olimpijki, medalistki, rekordzistki*

Jadwiga Jędrzejowska – *Urodziłam się na korcie*

Robert Gawkowski – *Sport w II Rzeczypospolitej*

<https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/>

<https://encyklopedia.pwn.pl>

<https://www.biogramy.pl/NewHome>

<https://polona.pl/>

ZAKOŃCZENIE I PODSUMOWANIE

Prowadzący na koniec moderuje dyskusję na temat pozyskiwania informacji historycznych związanych ze sportem i ogólnie dwudziestolecie międzywojennym. Uczestnicy mogą wymieniać się swoimi opiniami na temat dostępności archiwalnych materiałów dla współczesnych czytelników, badaczy, studentów czy pasjonatów. A także poruszyć wspólnie temat zmian w sposobie przekazywania informacji i dziennikarstwie sto lat temu i dziś.

Prowadzący może też przedstawić inne magazyny związane ze sportem, takie jak „Start”, „Raz, dwa, trzy” czy „Lawn Tennis Polska”, wskazując na różnorodność i bogactwo takiej prasy w dwudziestolecie międzywojennym.

Na zakończenie prowadzący prosi uczestników o informację czy i w jakich sytuacjach korzystają z archiwalnych zasobów i czy opowiadanie historii z ich wykorzystaniem może być atrakcyjne dla współczesnego młodego człowieka. Jeśli nie, co zrobić, żeby je uatrakcyjnić. Dla przykładu prezentuje animację ożywionych archiwalnych zdjęć jednego z wybranych miast z serii „Archiwalny Fotoplastikon Online”:

- Bydgoszcz https://www.youtube.com/watch?v=Sp5_E6BkI7s&t=113s
- Gdynia <https://www.youtube.com/watch?v=vu-E7Hg1u4E&t=88s>
- Łódź <https://www.youtube.com/watch?v=SbfKwz6hupI>
- Mińsk Mazowiecki <https://www.youtube.com/watch?v=KxtHeWf-T6U&t=5s>
- Płock <https://www.youtube.com/watch?v=i5QYxZIpcaQ>
- Radom <https://www.youtube.com/watch?v=SLftzEhhi4&t=12s>
- Toruń <https://www.youtube.com/watch?v=X71JuGJmIiw>

Uczestnicy wymyślają i rozmawiają o proponowanych przez nich formach REUSE – ponownego wykorzystania udostępnionych zasobów w celu ich popularyzacji i poznawania historii. Jako ciekawostkę prowadzący pokazuje kilka animacji archiwalnych zdjęć Jadwigi Jędrzejowskiej (załącznik – Dża–Dża animacje).

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

Opracowanie:

KONCEPT
Kultura

Monika Rejtner
Anna Osiadacz
Anna Piątkowska
Zygmunt Fit

Film „Dża-Dża” sfinansowano ze środków Ministra
Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Projekt finansowany ze środków budżetu Państwa
w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości
oraz odbudowy polskiej państwowości.